

Brüssel, 17. november 2017
(OR. en)

14320/17

RECH 359
COMPET 751

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	<i>Konkurentsivõime nõukogu 30. novembri – 1. detsembri 2017. aasta istungi ettevalmistamine</i> Missioonikeskne lähenemisviis ELi üheksandas teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni raamprogrammis – <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi märkus teemal „Missioonikeskne lähenemisviis ELi üheksandas teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni raamprogrammis“, pidades silmas konkurentsivõime nõukogu 1. detsembri 2017. aasta istungil toimuvat poliitilist mõttevahetust.

MISSIOONIKESKNE LÄHENEMISVIIS ELI ÜHEKSANDASTEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE NING INNOVATSIOONI RAAMPROGRAMMIS**Missioonikeskse lähenemisviisi põhjendus**

Üleminek 7. raamprogrammilt programmile „Horisont 2020“ tähistas arengut pigem valdkondlikult lähenemisviisilt väljakutsel põhinevale lähenemisviisile. Peale selle andis Horisont 2020 uue tõuke innovatsiooniks, sealhulgas konkreetsetele väljakutsetele uute lahenduste väljatöötamiseks, seades sihiks suure mõju, säilitades samal ajal asjakohase toetuse teadusuuringutele.

Horisont 2020 rakendamise ajal sai ilmseks, et programm peab olema struktuuriliselt selline, et tulla toime käsitletavate probleemide ja elluviidavate poliitiliste prioriteetide muutumisega ning arendada tehnoloogiaid interdistsiplinaarsel viisil. Sellest tulenevalt määrati sihtvaldkonnad, et saavutada prioriteetide „Ühiskonnaprobleemid“ ning „Juhtpositsioon progressi võimaldava ja tööstusliku tehnoloogia valdkonnas“ lõikuvad eesmärgid, nagu edusammude tegemine ringmajanduses ja dekarboniseerimises, rakendades Pariisi kokkulepet (COP21). Sihtvaldkondade väärtus ilmneb selles, et need muutuvad üha rohkem väljakutsete-, sektorite- ja distsipliinideüleseks, kuid siiski on alles potentsiaal saavutada veel suuremat mõju ja muuta need kodanikega rohkem seotuks.

Horisont 2020 vahehindamine näitas tõepoolest, et mõju tuleks paremini esile tuua ja tuleks kasutada ära interdistsiplinaarsuse potentsiaali, kuid samuti märgiti vajadust tuua teadusuuringud ja innovatsioon kodanikele lähemale. Pascal Lamy juhitud ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise kõrgetasemeline töörühm soovitas seega võtta ülemaailmsete väljakutsetega toimetulekuks kasutusele missiooni- ja mõjukeskse lähenemisviisi: „2020. aastale järgnev ELi teadusuuringute ja innovatsiooni programm peaks seega muutma ülemaailmsed ühiskonna ees seisvad (sotsiaalsed, majanduslikud, keskkondlikud) väljakutsed piiratud arvul suuremahulisteks teadusuuringute ja innovatsiooni „missioonideks“... Need peaksid kaasama paljusid osalejaid ja investoreid, sealhulgas siseriiklikul tasandil, ning tooma kaasa tegevuse, mis toimub distsipliinide, valdkondade ja institutsioonide üleselt.“

Mõned järgmise raamprogrammi alusel elluviidavad tegevused või osa tegevustest võiks muuta piiratud arvul suuremahulisteks teadusuuringute ja innovatsiooni „**missioonideks**“, mida võib kirjeldada kui **teadusuuringute ja innovatsiooni meetmete kogumile antud ülesannet saavutada kindlaksmääratud aja jooksul mõõdetavad tulemused seoses konkreetse mõjuga**. Missioonid saaksid olla uueks ja jõuliseks lähenemisviisiks, et suurendada ELi teadusuuringute ja innovatsiooni mõju, stimuleerides samal ajal kodanike huvisid, tuues teadusuuringud ja innovatsiooni lähemale nende ootustele ja mureküsimatele.

Missioonid saaksid seega saavutada suurema mõju, seada suuna, muuta teadusuuringud ja innovatsiooni rohkem seotuks kodanikega ning missioonidele võiks olla omane avatud ja ettekirjutusteta programmitöö.

Suurem mõju

Raamprogrammil on paljudes aspektides reaalne ja suur mõju, kuid tuleks tuua selgemini välja, **millist mõju me tahame saavutada** ning milliseid muutusi me soovime raamprogrammiga majanduses ja ühiskonnas tekitada. Üks viis selle saavutamiseks on tulemuslikumalt **määratleda oodatav mõju pigem kogu meetmekogumi lõikes** kui ainult üksikteemade tasandil, nagu on seni tehtud Horisont 2020 puhul. Sellised teadusuuringute ja innovatsiooni missioonid saaksid suurendada kogu raamprogrammi mõju paremini tõendataval viisil. Missioonidega saaks samuti seada suuna oodatava mõju jaoks teistest raamprogrammi sammastest, ilma et neid sambaid oleks vaja programmitöösse lisada.

Suuna seadmine

Teadusuuringute ja innovatsiooni poliitika eesmärk ei peaks piirduma vaid turutõrgete käsitlemisega, vaid peaks samuti aitama luua uusi tulevikuturge innovatiivsete lahenduste jaoks, mis suudaksid käsitleda ühiskonnaprobleeme. ELi tasandil peaks selle eesmärk olema käsitleda ülemaailmseid või ühiskonnaprobleeme, mis eeldab ressursside ja loovuse riikideülest mobiliseerimist. Selleks võiks seada ELi tasandil suuna, mida EL tahab teadusuuringute ja innovatsiooni kaudu saavutada ning mille juurde käivad kriitilise ressursimahuga investeeringud ja asjakohasel juhul kõrvalmeetmed muudes poliitikavaldkondades, et optimeerida raamtingimusi uute lahenduste kasutuselevõtmiseks. Mõju maksimeerimiseks tuleks missioonide kaudu tehtavad investeeringud seada prioriteediks nendes valdkondades, kus ELi lisaväärtus on seotud riskitaseme poolest suurim ning kus saab lõigata kasu kiirus-, mastaabi- ja mitmekülgussäästust.

Seotus kodanikega

Missioonid saavad olla viis, kuidas selgitada arusaadavas keeles, mis on ELi teadusuuringute ja innovatsiooni eesmärk, kes peaksid sellises jõupingutuses osalema ja milliseid tulemusi raamprogrammilt oodatakse. On olemas potentsiaal minna missioonide prioriteetide seadmisel ja rakendamisel kaugemale tavapärastest sidusrühmadest, tegutsedes kooskõlas avatud teaduse (sealhulgas kodanike teadusalgatuse) ja avatud innovatsiooni eesmärkidega. See tähendab edasiliikumist reageeriva konsulteerimise juurest missioonide interaktiivse kooskavandamise juurde, küsides panust nii sidusrühmadelt kui ka laiemalt avalikkuselt. Samuti peaks see innustama kodanikke osalema teadusuuringute kavade väljaarendamises ja uute lahenduste kaasloomises.

Avatud ja ettekirjutusteta programmitöö

Kui suund on selge ja kõrgeima taseme siht silme ees, saavad projektikonkursside üleskutsed olla praeguse Horisont 2020 tööprogrammidega võrreldes rohkem avatumad. See peaks võimaldama loovamate ideede esitamist erinevatel teadus- ja innovatsiooniahela tasemetel. Missioonide kaudu tekiks kogum koostööprojektidest ja muudest algatustest, kasutades missiooni ja sellega seotud projektide jaoks kõige asjakohasemaid vahendeid.

ELi tasandi teadusuuringute ja innovatsiooni missioonide näitajad

Üheksandast raamprogrammist toetatavatel teadusuuringute ja innovatsiooni missioonidel võiks olla eelkõige järgmised omadused:

- peaksid olema teadusuuringute ja innovatsiooni poolest olema teostatavad ELi tasandilt;
- olema teaduse, tehnoloogia, tööstuse ja/või ühiskonna jaoks ümberkujundava potentsiaaliga;
- olema selgete ja arusaadavate eesmärkidega, mis seavad suuna oodatavale mõjule üksikteemade või -projektide kestusest pikema aja jooksul;
- olema selgesti edastatava sisuga, et ergutada üldsuse kujutlusvõimet ja üldsust kaasata (kooskavandamine ja kaasloomine);
- soodustama süsteemset lähenemisviisi (tehnoloogiline, ettevõtlusmudel, rahastamine, reguleerivad aspektid, juhtimine, ühiskondlikud aspektid, oskuste innovatsioon);
- tooma kaasa tegevuse distsipliinide, sektorite ja poliitikavaldkondade üleselt;

- olema avatud kõikidele teadusuuringute- ja innovatsiooniahelas osalejatele (nt linnad...), võimaldades eksperimenteerimist;
- kaasama kõik teadusuuringute ja innovatsiooni osalejad ja programmid kõikidel tasanditel (rahvusvaheline, Euroopa, riik, piirkond...);
- olema väljakutsele kohandatud detailsuse või ulatuse tasemega (kiirendav või ümberkujundav tegevus);
- olema rakendatavad ettekirjutusteta projektikonkursside üleskutsete kaudu (sealhulgas vahendi valimise võimalus), viies ELi sekkumiste kogumini;
- võimaldama missiooni saavutusi ettenähtud aja jooksul kinnitada, mõõta ja edastada;
- võimaldada suunamist ja paindlikkust, taotledes edu, ebaõnnestumiste aktsepteerimist ja ootamatu ülekanduva mõju kasu;
- lähtuma liikmeriike, sidusrühmi, lõppkasutajaid, kodanikke ja muid peamisi osalejaid kaasavast protsessist.

Arutelüküsimused

- *Kas missioonide omadused on sobilikud selleks, et saavutada suurem mõju ning muuta teadusuuringud ja innovatsioon kodanikega paremini seotuks?*
- *Kuidas tuleks missioonid kindlaks määrata ja kavandada?*
